

ВІСНИК

КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

№ 1(15)

СІЧЕНЬ

2009

З Новим 2009 роком та Різдва Христовим!

Шановні колеги!

Щирозердно вітаю Вас із ювілеєм - 40-річчям з дня створення Карпатського біосферного заповідника.

Сьогодні Карпатський біосферний заповідник є перлиною природно-заповідного фонду України. Унікальні природні комплекси, значні здобутки в науковій, природоохоронній та еколого-просвітницькій сферах створили йому взірцевий імідж, який слугує прикладом для багатьох заповідних установ України. Увійшовши 15 років тому до міжнародної мережі біосферних резерватів ЮНЕСКО, заповідник зайняв гідне місце серед найцінніших екосистем планети. Широка наукова співпраця з багатьма закордонними природоохоронними, науково-дослідними та освітніми установами, включення букових пралісів Карпатського біосферного заповідника до переліку об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО міцно закріпила за ним міжнародне визнання.

Високо цінуючи славу історію заповідника, вірю, що професійний та згуртований колектив в майбутньому нарощуватиме свій потенціал, впевнено йтиме вперед і завжди ставитиме перед собою тільки найвищі цілі.

Щиро зичу працівникам заповідника здоров'я, щастя і добра! Хай доля буде прихильною в усіх ваших починаннях, а нелегка праця - щедрою на життєдайні плоди. Нових вам звершень на благо розквіту вітчизняної заповідної справи та зміцнення України! Тож многих Вам літ!

З повагою,
Міністр охорони навколишнього
природного середовища України

Георгій Філіпчук

Шановний Федоре Дмитровичу!

Найкращі вітання та побажання Вам та Вашому колективу з нагоди Нового 2009 року та Різдва Христового! Нехай рік прийдешній буде наповнений творчими починаннями і великими звершеннями на благо нашої матінки-природи та рідної України. Бажаємо Вам міцного здоров'я, щастя, здійснення всіх мрій та задумів, добробуту, успіху, нехай сонячним і прекрасним буде кожен ваш ранок, корисним і змістовним - кожен день. Нехай Новий рік додасть віри і життєвих сил, нехай труднощі будуть переможені, а успіхи окрилять душу!

З глибокою повагою,
Начальник Державної служби
заповідної справи України
Петро Гриник

Шановні колеги!

Новий рік та Різдво Христове – найчарівніші свята. Прийміть з цієї нагоди найтепліші вітання і побажання міцного здоров'я, веселою настрою, миру і злагоди у Ваших сім'ях, тепла і загишки в оселях. Нехай Новий 2009 рік стане для Вас роком втілення всіх творчих та життєвих планів, принесе Вам натхнення у роботі, успіх і впевненість! Веселих Вам зимових свят та здійснення мрій!

З повагою,
директор Карпатського
біосферного заповідника
Ф.Д. Гамор

КОНФЕРЕНЦІЇ

ЗАПОВІДНИК ВІДЗНАЧИВ ЮВІЛЕЙ

Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток заповідної справи в Україні і формування Пан'європейської екологічної мережі» відбулася в Рахові з нагоди 40-річчя створення Карпатського біосферного заповідника. Її організатори – Міністерство охорони навколишнього природного середовища України, Карпатський біосферний заповідник, проект ПРООН/ГЕФ “Зміцнення управління та фінансової стійкості національної системи природоохоронних територій в Україні”, Дунайсько-Карпатська програма Всесвітнього фонду дикої природи (WWF-DCP), Швейцарсько-український проект розвитку лісового господарства в Закарпатті (FORZA).

Народні музики вітають гостей

Гості, які прибули на святкування, вчені майже з усіх наукових, науково-дослідних, природоохоронних інституцій та національних парків Карпатського регіону, керівники області, району, голови місцевих рад, які діють на території Карпатського біосферного заповідника (КБЗ), гості із-за кордону. Всі зустрічали музику народного оркестру гуцульських народних інструментів районного будинку культури, що привнесло святковості зібранню.

Міжнародну конференцію вступним словом відкрив директор Карпатського біосферного заповідника, доктор біологічних наук, професор, заслужений природоохоронець України Ф.Д. Гамор.

Він привітав всіх присутніх, колектив КБЗ, багатьох вчених-екологів, гостей зібрання із знаковою подією – ювілеєм заповідника.

– Виповнюється 100 років від створення перших резерватів у Карпатах, 40 років від дня організації Карпатського заповідника та 15 років – включення його до міжнародної мережі біосферних резерватів ЮНЕСКО, – сказав Ф. Гамор. – Хочу зауважити, що прийняття 12 листопада 1968 року Радою Міністрів УРСР Постанови про організацію Карпатського заповідника та

реального збереження унікальних природних об'єктів Українських Карпат.

Хоча із запроєктованих 100 тисяч

ще трьох заповідників в Україні, поперше, започаткувало новітню історію розвитку заповідної справи в Україні, по-друге, це стало потужною природоохоронною акцією новоутвореного Державного комітету охорони природи України, і по-третє, реалізувало ідеї багатьох поколінь науковців, щодо

Українських Карпатах уже плідно працюють 8 заповідників та національних природних парків, які в різних природно-кліматичних зонах займають загальну площу в 268 тисяч гектарів. Але загальна екологічна ситуація настільки загострилась на планеті і в нашому регіоні, що ці цифри природоохоронних територій виглядають скромними, тому Верховна Рада та Президент України, у відповідь на глобальні екологічні виклики, схвалили цілий ряд законодавчих актів, які передбачають формування національної екологічної мережі, ядровими зонами яких визначено заповідники та національні парки. Більше того спеціальним Указом Президента України розвиток заповідної справи визначено одним із найважливіших державних довгострокових пріоритетів і тому передбачено збільшити площу природно-заповідного фонду ще у 2 рази. У цьому контексті на сьогоднішній конференції запропоновано детально обговорити проблеми розвитку заповідної справи в Україні та шляхи інтеграції її в Пан'європейську екологічну мережу.

Триває реєстрація учасників

гектарів до складу Карпатського заповідника тоді передано трохи більше 12 тисяч га, це вже було великим досягненням природоохоронної думки в цьому регіоні. Зараз можна говорити, що Карпатський заповідник став добрим початком розвитку заповідної справи, бо сьогодні в

Виставка робіт народних умільців

КОНФЕРЕНЦІЇ

ЗАПОВІДНИК ВІДЗНАЧИВ ЮВІЛЕЙ

Заступник начальника Державної служби заповідної справи Мінприроди України І.Б. Іваненко

У президії (зліва-направо): Сурмачевський І.М., Лукеча В.І., Брензович В.І., Іваненко І.Б., Гамор Ф.Д., Фірка М.І., Іван Волощук, Комендар В.І.

В рамках нашої конференції, у зв'язку з приїздом багатьох наших закордонних партнерів, ми передбачаємо детально обговорити питання створення українсько-румунського біосферного резервату у Марамороських горах, адже це теж одне із першочергових завдань Кабінету Міністрів України у рамках реалізації Рамкової конвенції про охорону і сталий розвиток Карпат.

Будуть також обговорені перші кроки пов'язані із охороною українсько-словацького об'єкту „Букові праліси Карпат”, які в 2007 році занесені до переліку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. У зв'язку з цим хочу проінформувати, що за підтримки Закарпатської обласної державної адміністрації, Міністерства закордонних справ Міністерство охорони навколиш-

нього природного середовища України підготувало і подало на розгляд Президента України проект Указу „Про збереження українсько-словацького об'єкту Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО „Букові праліси Карпат”, яким передбачено комплекс заходів щодо охорони і вивчення букових пралісів та соціально-економічного розвитку прилеглих до них населених пунктів.

– Крім того, ми сподіваємось підбити підсумки багаторічної міжнародної наукової співпраці у рамках українсько-швейцарського та українсько-чеського проекту з вивчення пралісів, – продовжив промовець.

Потім з привітанням до колективу заповідника, закордонних гостей, природоохоронців, науковців, ветеранів КБЗ, всіх причасних до створення заповідника звернувся заступник

начальника Державної служби заповідної справи Міністерства охорони навколишнього природного середовища України І.Б. Іваненко.

З вітаннями до учасників зібрання також виступили: заступники голови ОДА В.І. Лукеча, обласної ради В.І. Брензович, т.в.о. голови районної держадміністрації М.І. Фірка, голова райради І.М. Сурмачевський, Рахівський міський голова Я.В. Думин, президент Карпатської асоціації заповідників та національних парків, професор Іван Волощук (Словаччина), від Бешадського народного парку (Польща) Томаш Вінницький, відомий еколог-ботанік, професор Ужгородського НУ В.І. Комендар, керівник Чеської делегації, професор Антоній Бучек, Швейцарської делегації з федерального інституту лісових, снігових та ландшафтних досліджень Тоні Бюргі, професори УжНУ – В.І. Николайчук, Українського НДІ гірського лісівництва – В.І. Парпан, доктор наук, який починав діяльність лаборантом КБЗ – А.І. Гузій, заступник директора інституту екології Карпат – О.Г. Марискевич, заступник директора інституту зоології В.І. Харченко, румунської делегації, мер міста Вішеуде-Сус – Васіле Чолпан та інші.

Великій групі працівників заповідника, науковцям, природоохоронцям, головам сільських громад, керівникам лісогосподарських установ були вручені Почесні грамоти Мінприроди України обласних, районних держадміністрацій та ради, спеціальні відзнаки з нагоди 40-річчя КБЗ, та подяки за плідну працю у вивченні, охороні й збереженні унікальних екосистем Карпат.

У залі засідань

Продовження на стор. 4

КОНФЕРЕНЦІЇ

ЗАПОВІДНИК ВІДЗНАЧИВ ЮВІЛЕЙ

Розмова у кулуарах

Закінчення, початок на стор.2

Серед нагороджених: директор Карпатського біосферного заповідника Ф.Д. Гамор отримав Почесну грамоту Міністерства охорони навколишнього природного середовища України та відзнаку Закарпатської обласної ради «За розвиток регіону», відомий вчений, патріарх природоохоронної справи в Україні В.І. Комендар – почесну грамоту Міністерства охорони навколишнього природного середовища України, заступник начальника Закарпатського обласного управління лісового та мисливського господарства І.І. Печер – почесну грамоту Закарпатської обласної державної адміністрації, колишній голова Рахівської районної державної адміністрації М.О. Даскалюк – відзнаку Закарпатської обласної ради «За розвиток регіону», а голови Ясінянської селищної та Костилівської сільської рад – почесні грамоти Закарпатської обласної ради.

Велике зацікавлення викликали проголошені на пленарному засіданні доповіді О.О. Кагало «Принципи розбудови екомережі та вибору її територіальних елементів: Європейський досвід та українська практика» (Інститут екології Карпат НАН України), Бригітти Коммармот «Моніторинг природної динаміки лісу в Швейцарії та Україні» (Швейцарський федеральний інститут лісових, снігових та ландшафтних досліджень), П.Р. Третяка «Проблеми та засади системної організації екологічної мережі (на прикладі західних областей України)» (Державний природознавчий музей НАН України), Антоніна Бучека «Довгострокове вивчення природних лісів на постійних пробних площах, що були закладені проф. Алоїсом Златніком в межах заповідних територій на Закарпатті»

(Університет сільського та лісового господарства ім. Менделя, Чехія), Ю.І. Стадницького «Методологія оптимізації мережі об'єктів природно-заповідного фонду» (Політехніка Свентокшиська, Польща) та інші.

Після перерви учасники зібрання працювали у секціях «Роль природно-заповідного фонду України в системі Пан'європейської екологічної мережі», «Накопичення наукової бази даних та організація моніторингу за станом біорізноманіття як індикатор ефективності екомережі», «Еколого-освітня та туристично-рекреаційна діяльність у контексті формування екологічної мережі».

На підсумковому засіданні зібрання прийнята резолюція щодо обговорених

проблем як розвитку заповідної справи в Україні, схеми екомережі, законодавчої бази, юридично-правового підходу запровадження її та рекомендацій щодо вдосконалення наукової бази формування національної екомережі, наблизивши її до міжнародних стандартів.

На святковій вечері, з нагоди ювілею заповідника, продовжувалася ділова розмова, а розважали гостей своїми чарівними піснями, співанками та мелодіями оркестр гуцульських народних інструментів (керівник П. Ерстенюк).

У залі зібрання була організована виставка робіт народних умільців, фотостенди про історію, здобутки, діяльність та видань заповідника за 40 років.

Наступного дня учасники конференції відвідали Музей екології гір на центральній садибі КБЗ, праліси Чорногірського масиву і гору Говерлу – найвищу вершину України.

Іван ВОЛОЩУК.

Привал перед сходженням

Учасники конференції на г. Говерла

НАГОРОДИ

ЗА СУМЛІННУ ПРАЦЮ – ПОЧЕСНІ ВІДЗНАКИ

Одним з найважливіших моментів святкування 40-річчя Карпатського заповідника стало відзначення грамотами та подяками сумлінних працівників, осіб, які зробили свій вагомий внесок у становлення, розширення меж та розвиток установи. До цієї визначної дати адміністрацію заповідника було засновано почесну нагороду «За заслуги у розвитку Карпатського біосферного заповідника». Українські та закордонні науковці, природоохоронці та представники владних структур, зусилля яких щодо зміцнення заповідника як природоохоронної, науково-дослідної

сього екологічного науково-популярного журналу «Зелені Карпати» Кухта В.В., Ковтун В.Ф., яка тривалий час керувала роботою Великобичківського держлісгоспу, начальник відділу Державного управління охорони навколишнього природного середовища в Закарпатській області Поляновський А.О., начальник державної екологічної інспекції у Закарпатській області Ю.М.Павлей, інспектор з охорони природи Чорногірського природоохоронного науково-дослідного відділення (ПНДВ) Сас В.М.

Карпатський біосферний заповідник має міцні розгалужені зв'язки із науковими та природоохоронними установами Європи. З окремими з них співпраця носить довготривалий, багаторічний характер і знайшла втілення у реалізації спільних заходів, проєктів, організації моніторингу. Закордонні колеги Брігітта Коммармот (Швейцарський федеральний інститут лісових, снігових

Грамота Мінприроди України вручається професору В.І. Комендару (справа)

установи важко переоцінити, вшановані в урочистій атмосфері. Пам'ятну медаль отримали: професор Ужгородського національного університету Комендар В.І., перший заступник начальника Державної служби заповідної справи Стеценко М.П., экс-голова Рахівської районної державної адміністрації Даскалюк М.О., перший директор Карпатського заповідника, а пізніше – начальник відділу служби державної охорони цієї установи Саїк Д.С., заступник головного редактора всеукраїн-

Грамота Закарпатської обласної державної адміністрації – В.В. Регушу (зліва)

та ландшафтних досліджень), Томаш Вінницький (Бещадський парк народовий, Польща) та мер м. Вішеу-де-Сус Васіле Чолпан (Румунія) за внесок у розвиток Карпатського біосферного заповідника також були нагороджені пам'ятними відзнаками.

Центральні та місцеві органи влади відзначили сумлінну плідну працю, високий професіоналізм значної частини колективу заповідника. Так Почесними грамотами Мінприроди України нагороджено директора заповідника, професора Гамора Ф.Д., першого заступника директора - головного природознавця Рибак М.П., а також представників природоохоронних науково-дослідних відділень Саса В.В., Феєра В.М. Подяку Міністра оголошено Довганичу Я.О. та Куріну Д.Д.

За вагомий внесок у збереження та відтворення природних багатств краю Закарпатська обласна державна адміністрація нагородила заступника директора

Відзнаку міста Рахова Ф.Д. Гамору вручає міський голова Я.В. Думин (справа)

з науково-дослідної та еколого-освітньої роботи Покин'єчереду В.Ф. та начальницького відділень заповідника Шемому В.В. і Регуша В.В. почесними грамотами, а Закарпатська обласна рада – Ф.Д. Гамора почесною відзнакою “За розвиток регіону” та цінним подарунком.

Рахівська районна рада та державні адміністрації Рахівського, Тячівського та Хустського районів справедливо оцінили внесок колективу заповідника в еколого-економічний розвиток краю та відмітила Почесними грамотами Бундзяк Й.Й., Годованця Б.Й., Губко В.М., Кокіш-Мельника В.Г., Кузьмінського Р.А., Полянчука І.Й., Беркелу Ю.Ю., Веклюка Д.Д., Волощука М.І., Никірку Ю.Ю., Обладанюка М.Ю., Проця М.Д., Бабич О.І., Регуш Т.Г., Добруніка І.М., Дем'янчука М.І.

Адміністрація та профком Карпатського біосферного заповідника привітала всіх працівників з ювілеєм установи, побажала всім міцного здоров'я, успіхів у вивченні, збереженні та відтворенні природних багатств України. Привітання підтвердили нагородженням грамотами та преміями 19 членів колективу.

Вікторія Бундзяк,
начальник відділу пропаганди, рекреації та туризму.

Подяка Міністра охорони навколишнього природного середовища України ветерану заповідника Д.І. Куріну (зліва)

Грамота районної ради начальнику Трибушанського ПНДВ – І.Й. Полянчуку (справа)

ПЕРСПЕКТИВИ

ВІДБУЛОСЯ ЗАСІДАННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ РАДИ

Чергове засідання Науково-технічної ради Карпатського біосферного заповідника відбулося 11 грудня 2008 року.

Відкрив його голова НТР Ф.Д. Гамор, який проінформував присутніх про підсумки міжнародної науково-практичної конференції „Розвиток заповідної справи в Україні і формування Пан'європейської екологічної мережі”, присвяченої 40-річчю заснування Карпатського біосферного заповідника і 100-річчю створення перших природних резерватів в Українських Карпатах.

Перед природоохоронними науково-дослідними відділеннями (ПНДВ) поставлено комплексні завдання з охорони природних комплексів, здійснення наукових

спостережень, екологічної освіти тощо. Про стан і перспективи діяльності Широко-лужанського і Богдан-Петроського ПНДВ доповіли їх керівники – В.М. Феєр та В.В. Шемота. Ці відділення справедливо вважаються одними з найкращих за організацією роботи, тому в обговоренні їм дана висока оцінка.

Значне занепокоєння у працівників заповідника викликає інвазія короїда в смерекових деревостанах Черногірського масиву. На деяких ділянках зафіксовано також осередки інших хвороб лісу, зокрема, кореневої губки. Тому плановим санітарно-оздоровчим заходам на 2009 р., спрямованим на недопущення поширення шкідників на сусідні, здорові, ділянки лісу, надано

максимальної уваги в доповіді І-го заступника директора – головного природознавця М.П. Рибака

«Територія Карпатського біосферного заповідника більше ніж на 80% вкрита лісовою рослинністю. Серед них значну площу займають пралісові екосистеми, які включені до переліку Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО. Міжнародне визнання колосальної цінності екосистем Карпат посилює потреби їх комплексного вивчення», – зазначив у своїй доповіді завідувач лісознавчої лабораторії Д.Д. Сухарюк. Лісознавча лабораторія, за словами доповідача, і надалі прикладатиме максимум зусиль до моніторингових досліджень у різних типах лісу, організації робіт на постійних пробних площах, посиленню пропаганди збереження пралісів.

Завідувач лабораторії фенолого-гідрометеорологічних і ландшафтних досліджень П.С. Папарига представив поважному зібранню проект програми, яка включає ряд природоохоронних заходів, спрямованих на відновлення екологічного балансу у Долині нарцисів. Цей заповідний масив добре знаний у колах науковців, природоохоронців та вельми популярний серед туристів. На жаль, в останні роки екологічні проблеми масиву загострюються і потребують добре виважених дій, які дозволять його не лише зберегти, але й оздоровити.

ПЛАНИ ДІЙ ЗІ ЗБЕРЕЖЕННЯ РІДКІСНИХ ВИДІВ ТА МІСЦЬ ЇХ ПРОЖИВАННЯ

Протягом останніх століть зростає антропогенне навантаження негативно впливає на рівновагу у природі. Наслідком цього впливу є зникнення величезної кількості видів рослин, тварин та природних середовищ на нашій планеті. Значна кількість об'єктів живої природи знаходиться на межі зникнення і внесена до міжнародних та регіональних червоних списків. Тому збереження рідкісних видів і природних середовищ є одним із основних напрямків діяльності установ природно-заповідного фонду і, зокрема, Карпатського біосферного заповідника.

З огляду на це науково-технічна рада розглянула плани дій зі збереження окремих рідкісних видів та природних середовищ. Заслухано доповіді В.Ф. Покин'ячери, Б.Й. Годованця, Д.Д. Сухарюка, М.І. Волощука, які звернули увагу присутніх на проблеми збереження рідкісних видів – тису ягідного, рододендрону миртолистого, тирличу жовтого, печерних видів кажанів, глухаря, довгохвості сови, природних середовищ з домінуванням сосни гірської та рододендрону миртолистого.

Для збереження рідкісних видів кажанів запропоновано, зокрема, створити умови для їх нормальної зимівлі в підземних сховищах, провести встановлення на вхідних отворах окремих підземель металевих ґрат визначеної конструкції, проведення моніторингу за станом популяцій, активізувати пропаганду охорони виду та інше.

Щодо збереження рідкісних видів орнітофауни, а саме глухаря і довгохвості сови рекомендовано провести моніторинг за їх поширенням та чисельністю, посилити режим охорони, облаштувати штучні гніздівлі, організувати штучне розведення з наступним розселенням у природних умовах і пропаганда охорони виду.

З метою збереження рідкісних видів флори – тису ягідного, рододендрону миртолистого, тирличу жовтого та природних середовищ з домінуванням сосни гірської та рододендрону миртолистого визнано за необхідне посилити режим охорони, встановити чіткі межі популяцій, обмежити в деяких місцях навантаження на окремі

Довгохвоста сова та рододендрон миртолистий, що занесені до Червоної книги України

пасовища, повну заборону збору вегетативних органів, як лікарської сировини та прокладання екотуристичних маршрутів через місця зростання, організація штучного розведення з наступним розселенням в природних умовах, поліпшення екологічних умов, моніторинг та пропаганда охорони видів. На підставі представлених доповідей науково-технічна рада схвалила плани дій зі збереження рідкісних видів та місць їх проживання.

Микола Волошук,
вчений секретар науково-технічної ради.

ПЕРСПЕКТИВИ

НАШІ ЗДОБУТКИ
ТА ПРІОРИТЕТИ НА МАЙБУТНЄ

За час роботи Карпатського біосферного заповідника лісівничі та лісознавчі дослідження зосереджувались в основному на вивченні видового складу і структури лісів. З цією метою

відділень, масивів “Чорна гора” та “Юліївські гори”. Закладено дві постійні трансекти та запроваджено моніторинг ерозійних процесів в Чорногірському і Угольському відділеннях в басейнах річок Білий та Мала Уголька.

потрібна ефективна допомога з боку працівників відділень і лабораторій (ГІС, ботанічна) та відповідне фінансове та матеріально-технічне забезпечення.

Важливою ознакою рівня організації наукових досліджень в біосферному заповіднику є наявність, стан утримання дослідних стаціонарів та накопичення наукової інформації. Виходячи з цього, працівники лабораторії лісознавства налаштовані докласти максимум зусиль для утримання наукових полігонів і забезпечення реєстрації та збереження отриманих даних згідно програми досліджень.

Крім цього, передбачається приділити значну увагу на проведення досліджень верхньої межі лісу та оцінки природних процесів у високогірних лісових екосистемах.

Важливим і актуальним напрямком роботи лабораторії на майбутнє є налагодження моніторингу вітровальних процесів і захисту лісів від хвороб та шкідників.

Плануємо також активно включитись в роботу зі збору та аналізу матеріалів до підготовки чергового Проекту організації території та збереження природних комплексів Карпатського біосферного заповідника.

Лабораторія лісознавства і надалі буде підтримувати і розширювати зв'язки з працівниками науково-дослідних установ України та зарубіжних країн.

Переконаний, що реалізація вищезгаданих планів сприятиме підвищенню

Технік-лаборант Попович Ю.М. та інспектор Чорногірського відділення Сас В.В. під час нумерації дерев на дослідному стаціонарі

закладено більше 40 постійних пробних площ в чистих і мішаних природних ялинових і букових лісах. Налагоджено моніторингові дослідження на 2 постійних пробних площах в букових і буково-ялицево-смерекових пралісах.

Значну допомогу в організації і проведенні лісознавчих досліджень свого часу заповіднику надавали співробітниками Українського науково-дослідного інституту гірського лісівництва (Парпа В.І., Піткіні О.І., Слободян Я.М., Шпільчак М.Б. та інші), Інституту географії Російської Академії наук (Глазов М.В.) та інші.

За фінансової і методичної підтримки Швейцарського федерального дослідного інституту лісових, снігових і ландшафтних досліджень (WSL) закладено два міжнародні лісодослідні стаціонари.

Лабораторією проведено великий об'єм робіт з інвентаризації природних лісів, пралісів та рідкісних лісових фітоценозів. Започатковано дослідження з переформування похідних деревостанів у наближенні до природних лісів в Чорногірському відділенні.

Упродовж декількох років співробітники лабораторії приймали участь у підготовці матеріалів до українсько-словацької номінації “Букові праліси Карпат” та реалізації українсько-голландського проекту з інвентаризації пралісів Закарпаття.

Силами лабораторії завершено інвентаризацію ґрунтового покриву Угольського та Широколужанського

днів розділів Літопису природи Карпатського біосферного заповідника перед лабораторією лісознавства у ближчій перспективі стоять нові важливі і пріоритетні завдання. У зв'язку з включенням українсько-словацького об'єкту “Букові праліси Карпат” до Переліку об'єктів Всесвітньої природної і культурної спадщини ЮНЕСКО необхідно розробити комплексну програму вивчення даного об'єкту та налагодити відповідні дослідження з організацією системи моніторингових стаціонарів.

На території біосферного заповідника описано 65 рідкісних лісових угруповань, які занесені до Зеленої книги України. Більшість з них характеризується унікальним типом асоціованості. З метою забезпечення надійної їх охорони і збереження намічено провести великий обсяг науково-технічних заходів. В

першу чергу передбачено закартувати і описати всі ділянки рідкісних лісових фітоценозів, винести в натурі їх межі, завести на них паспорти, організувати моніторинг та базу даних. Звичайно, що для успішного виконання цих заходів

Інформаційний стенд про переформування похідних смерекових лісів в Чорногірському відділенні

стійкості лісових екосистем і збереженню унікальних об'єктів природи карпатського краю.

Дмитро СУХАРІЮК,
завідувач лабораторії лісознавства,
кандидат біологічних наук.

ПОРТРЕТИ

ЛЮДИ КАЖУТЬ: "ХОРОША ЛЮДИНА"

Микола Петрович Рибак понад 25 років успішно несе службу з охорони унікальної природи Карпат в заповіднику. За цей період пройшов всі кар'єрні сходинки. Починав трудову діяльність лісником Черногірського лісництва. Згодом працював майстром лісу, помічником лісного, провідним інженером.

Закінчив Сторожинецький лісний технікум та Львівський лісотехнічний інститут. В вересні 1990 року призначений на посаду лісного новоствореного Марамороського лісництва. Багато зусиль доклав для організації охорони відокремлених урочищ "Кузій", "Білий потік", "Квасний" та будівництва контрольно-перепускних пунктів, лісових будинків.

Більше десяти років Микола Петрович займає керівні посади (головного лісного, першого заступника директора - головного природознавця). В цих ролях найбільше розкрилися його організаторські здібності. Під його керівництвом ефективно працюють основні відділи заповідника (служби державної охорони; економіки; відтворення, збереження та використання природних ресурсів) та природоохоронні науково-дослідні відділення.

За період роботи в заповіднику М.П. Рибак зробив

вагомий внесок у справу збереження біологічного різноманіття та природних екосистем Карпат. За його безпосередньої участі двічі проведено розширення меж заповідника (1990; 1997 роки), вперше для біосферного заповідника розроблено та впроваджено в дію Проект організації території та охорони природних комплексів, встановлено в натурі та визначено координати меж земельних ділянок тощо.

За багаторічну сумлінну працю, високий професіоналізм та особистий внесок у справу охорони природи нагороджувався почесними грамотами районної та обласної державних адміністрацій, державного управління екології та природних ресурсів в Закарпатській області та Міністерства охорони навколишнього природного середовища України.

Рибак М.П. добрий сім'янин, виховує п'ятеро дітей. Бере активну участь в громадському житті рідного краю.

Це - лаконічні рядки з біографії нашого керівника. За ними - професіоналізм, вміння і організаторські здібності запалити колективи підрозділів до плідної праці в збереженні унікальних екосистем Карпат і велика повага інспекторів, лісівників, з ким йому довелося співпрацювати.

Люди про Миколу Петровича кажуть просто: "Хороша людина".

Михайло ПРОЦЬ,

начальник відділу служби державної охорони.

НАРАДИ

МІЖНАРОДНА ЗУСТРІЧ ЗІ ЗБЕРЕЖЕННЯ БУКОВИХ ПРАЛІСІВ

З 28 листопада по 2 грудня 2008 року, в Міжнародній академії охорони природи на острові Вільм - підрозділі Федерального відомства Німеччини з охорони довкілля, проходила трестороння нарада делегацій Міністерств охорони навколишнього природного середовища України, Словаччини та Німеччини, присвячена українсько-словацькому об'єкту Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат».

Українську делегацію представляли заступник начальника Державної служби заповідної справи Мінприроди України І.Б. Іваненко, начальник відділу рослинного світу Департаменту біотичних, водних, земельних ресурсів та екомережі Мінприроди України В.О. Тарасенко, директор Карпатського біосферного заповідника, професор Ф.Д. Гамор, заступник директора з науково-дослідної роботи цієї ж установи В.Ф. Покинйчереда та професор Національного лісотехнічного університету (м. Львів) М.В. Чернявський.

Основною метою наради було обговорення перспективи розширення транснаціонального об'єкту за рахунок включення п'яти осередків букових природних лісів із території Німеччини. На зустрічі також було розглянуто стратегічні напрямки подальшого співробітництва у сфері збереження та

вивчення букових пралісів Карпат та природних букових лісів Німеччини. За її результатами підготовлено проект Меморандуму, який містить підтримку ідеї розширення транснаціонального об'єкту «Букові праліси Карпат» та визначає базові засади українсько-словацької співпраці на десятирічний період. Меморандум набере чинності після підписання представниками усіх трьох зацікавлених сторін.

По завершенні

наради для її учасників була організована екскурсія до національних парків «Ясмунд» та «М'юріц». Обидва парки включають ділянки природних букових лісів, які будуть номіновані німецькою стороною до серійного об'єкту «Букові праліси Карпат».

Василь ПОКИНЬЧЕРЕДА,
заступник директора з науково-дослідної роботи.

Українська делегація (зліва-направо): М.В. Чернявський, В.О. Тарасенко, Ф.Д. Гамор, І.Б. Іваненко, В.Ф. Покинйчереда

Адреса редакції:

вул. Красне Плесо, 77, а/с 8, м. Рахів,
90600 Закарпатська обл.
Контактні тел: (03132) 2-21-93, 2-29-14.
Ел. пошта: cbr-rakhiv@ukr.net
http://cbr.nature.org.ua

Засновник і видавець: Карпатський біосферний заповідник.

Свідоцтво про державну реєстрацію
Зт № 401 від 25. 01. 2006 року.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Федір Гамор (шеф-редактор),
Іван Волошук (редактор),
Василь Покинйчереда,
Юрій Беркела,
Дмитро Сухарюк,
Ярослав Довганіч,
Йосип Бундзяк,
Олег Борик (комп'ютерний дизайн та верстка).

Відповідальність за достовірність фактів несе автор.

Газета віддрукована у Хустській районній друкарні.

Замовлення №

Тираж 1000 примірників.